

شماره: ۳۸۹۰/ه

تاریخ: ۱۳۸۱/۱۱/۷

بسمه تعالی

**جهت اطلاع کلیه مدیران عامل محترم بانکهای دولتی و غیردولتی و موسسات اعتباری غیربانکی
ارسال گردید.**

پیرو نامه شماره ۲۹۲۴/ه مورخ ۱۳۸۱/۸/۲۳ ریاست کل محترم بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ضمن اظهار تشکر از نظرات ارائه شده، به پیوست پیش‌نویس مقررات مربوط به تسهیلات کلان و تسهیلات به ارکان و سایر اشخاص مرتبط جهت بررسی و اظهار نظر ارسال می‌گردد. از آنجا که مقررات یاد شده از ابتدای سال ۱۳۸۲ به مورد اجرا گذارده می‌شوند، خواهشمند است به منظور هماهنگی امور دستور فرمائید نظرات اصلاحی آن بانک حداکثر تا پایان بهمن ماه سال جاری به این بانک ارسال گردد. قابل ذکر است بزودی سایر مقررات احتیاطی جهت استفاده از نظرات ارزشمند کارشناسان محترم آن بانک ارسال خواهد شد. /م

محمدجواد وهاجی

واحد اقدام کننده: اداره مطالعات و مقررات بانکی

بسمه تعالی

پیش‌نویس مقررات تسهیلات کلان

ماده ۱- تعاریف

۱-۱- تسهیلات کلان

منظور از تسهیلات کلان، کلیه تسهیلاتی است که موسسه مالی به یک ذینفع واحد اعطاء نموده و جمع مبالغ آن از حدود تعیین شده در بند ۱-۲ تجاوز می‌نماید.

۱-۲- تسهیلات^۱

در این مقررات "تسهیلات" عبارت است از:

خالص تسهیلات اعطائی به اشخاص (اعم از جاری و غیرجاری) - تسهیلات اعطائی بین بانکی -
بدهی مشتریان در حساب بدهکاران موقت - بدهکاران بابت اعتبارات اسنادی پرداخت شده -
بدهکاران بابت ضمانتنامه‌های پرداخت شده.

تعهدات مشتریان بابت اعتبارات اسنادی و ضمانتنامه‌ها - ظهرنویسی اسناد تعهدآور - تضمین اوراق
مشارکت صادره توسط سایر شرکتها و نهادهای عمومی غیردولتی - تعهد بابت مانده سهام
پذیره‌نویسی شده - تعهدات بابت قراردادهای منعقدہ معاملات.

تبصره ۱: منظور از خالص تسهیلات اعطائی به اشخاص، جمع کل تسهیلات اعطائی پس از کسر سود
سالهای آینده، مانده حساب مشترک مشارکت مدنی و حساب وجوه دریافتی مضاربه
می‌باشد.

۱-۳- ذینفع واحد

(۱) Exposure

منظور از ذینفع واحد، شخص یا اشخاص حقیقی و حقوقی است که به نحوی با هم در ارتباط هستند، بطوریکه مشکلات مالی هریک می تواند موجبات بروز مشکلات احتمالی در بازپرداخت سایر اعضا را فراهم آورد.

موارد ذیل از جمله مصادیقی است که نشان دهنده وجود ارتباط بین دو یا چند شخص حقیقی و حقوقی است:

الف - اشخاص حقیقی و افراد تحت تکفل آنها.

ب - اشخاص حقوقی که حداقل ۵۰ درصد سهام آنان متعلق به یک شخص حقیقی یا حقوقی دیگر است. شرکتهای متعلق به شرکتهای سرمایه گذاری مشمول ضوابط این بند نمی شوند.

ج - شرکتهای عضو یک گروه که تحت مدیریت شرکت مادر اداره می شوند.

د - شرکتهایی که دارای مدیریت مشترک باشند.

اعطای تسهیلات به شرکتهای سرمایه گذاری مالی در هر مورد ممنوع است.

ماده ۲ - تعیین حدود

۲-۱ - آستانه گزارش دهی

۲-۱-۱ - بانکها و موسسات اعتباری غیردولتی موظفند تسهیلاتی را که مبلغ آن از ۱۰ درصد سرمایه پایه فراتر می باشد، به عنوان تسهیلات کلان تلقی نموده و به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران گزارش نمایند.

۲-۱-۲ - بانکهای دولتی موظفند تسهیلاتی را که مبلغ آن از ۵ درصد سرمایه پایه فراتر می باشد را به عنوان تسهیلات کلان تلقی نموده و به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران گزارش نمایند.

۲-۲ - سقف فردی تسهیلات

حداکثر تسهیلات اعطائی به ذینفع واحد نباید از ۱۵ درصد سرمایه پایه هر بانک یا موسسه اعتباری (دولتی یا غیردولتی) تجاوز نماید.

۲-۳- سقف کلی تسهیلات کلان هر بانک یا موسسه اعتباری

۲-۳-۱- حداکثر مجموع تسهیلات کلان اعطائی هر بانک یا موسسه

اعتباری غیردولتی نباید از ۸ برابر سرمایه پایه آن بانک یا

موسسه اعتباری تجاوز نماید.

۲-۳-۲- سقف مذکور در بند فوق برای هر بانک و موسسه اعتباری دولتی معادل ۴ برابر

سرمایه پایه می باشد.

تبصره: بانکها مجاز نیستند به آن دسته از اشخاص حقیقی یا حقوقی که قبل از اجرای این مقررات

بیش از حدود مقرر در ماده ۲ تسهیلات دریافت نموده اند، مادامی که سقفهای مذکور رعایت

نگردیده است تسهیلات جدید اعطاء نمایند.

ماده ۳- ضرایب

در محاسبه مجموع تسهیلات کلان، مبلغ دارایی های بالای خط ترازنامه عیناً منظور خواهد شد

و وزن تعهدات زیر خط مشتریان پس از اعمال ضریب تبدیل مندرج در مقررات کفایت سرمایه

محاسبه می گردد.

ماده ۴- نظارت داخلی

بانکها و موسسات اعتباری با تهیه دستورالعمل داخلی، حدود مقرر در ماده ۲ را تحت نظارت

قرار خواهند داد. لازم است دستورالعمل مذکور حاوی حدود اختیارات تصویب اعطای تسهیلات در

سطوح مختلف تصمیم گیری بوده و باید به نحوی عمل شود که حدود مقرر در ماده ۲ برای مجموع

تسهیلات کلان همواره رعایت گردد.

بانکها و موسسات اعتباری، با اتخاذ تدابیر لازم، اطلاعات مربوط به این نوع تسهیلات را به

صورت متمرکز و روزآمد ثبت و نگهداری خواهند نمود.

ماده ۵ - نحوه گزارشدهی

بانکها و موسسات اعتباری در مقاطعی که بانک مرکزی تعیین می نماید، اطلاعات مربوط به تسهیلات کلان اعطائی خود را براساس فرم پیوست به همین منظور تهیه می شود، تکمیل و به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ارسال خواهند نمود.

ماده ۶ - زمان اجراء

این مقررات از تاریخ ۱۳۸۲/۱/۱ لازم الاجرا می باشد.

پیش‌نویس مقررات تسهیلات به ارکان و سایر اشخاص مرتبط

ماده ۱ - تعاریف

۱-۱- تسهیلات^۲

در این مقررات "تسهیلات" عبارت است از:

- خالص تسهیلات اعطائی به اشخاص (اعم از جاری و غیرجاری) - تسهیلات اعطائی بین بانکی -
- بدهی مشتریان در حساب بدهکاران موقت - بدهکاران بابت اعتبارات اسنادی پرداخت شده -
- بدهکاران بابت ضمانتنامه‌های پرداخت شده.

تعهدات مشتریان بابت اعتبارات اسنادی و ضمانتنامه‌ها - ظهرنویسی اسناد تعهدآور - تضمین اوراق مشارکت صادره توسط سایر شرکتها و نهادهای عمومی غیردولتی - تعهد بابت مانده سهام پذیرهنویسی شده - تعهدات بابت قراردادهای منعقدہ معاملات.

تبصره ۱: منظور از خالص تسهیلات اعطائی به اشخاص، جمع کل تسهیلات اعطائی پس از کسر سود سالهای آینده، مانده حساب مشترک مشارکت مدنی و حساب وجوه دریافتی مضاربه می‌باشد.

۱-۲- ارکان و سایر اشخاص مرتبط

در این مقررات ارکان و سایر اشخاص مرتبط شخص حقیقی یا حقوقی به شرح ذیل

می‌باشد:

۱-۲-۱- اعضای هیات مدیره، مدیرعامل و قائم مقام وی، حسابرس مستقل، بازرس قانونی

و همچنین افراد تحت تکفل هریک از اشخاص حقیقی فوق‌الذکر.

۱-۲-۲- اعضای کمیته‌های اعتباری که نسبت به اعطای تسهیلات

تصمیم‌گیری می‌نمایند به همراه افراد تحت تکفل آنها.

- ۳-۲-۱- شرکت‌هایی که تمام یا بخشی از سرمایه آنها متعلق به اشخاص فوق است، به نحوی که اشخاص فوق بتوانند حداقل یک عضو هیات مدیره تعیین نمایند.
- ۴-۲-۱- شرکت‌هایی که تمام یا بخشی از سهام آنها متعلق به بانک یا موسسه اعتباری است، به نحوی که بانک یا موسسه اعتباری بتواند حداقل یک عضو هیات مدیره تعیین نماید.

ماده ۲- تعیین حدود

- بانکها و موسسات اعتباری ملزم به رعایت سقف‌های ذیل می‌باشد:
- ۱-۲- حداکثر میزان تسهیلات اعطائی از طرف بانک یا موسسه اعتباری به هریک از اشخاص مذکور در بند ۲-۱ به شرح زیر است:
- ۱-۱-۲- به هریک از اعضای حقیقی هیات مدیره غیرموظف حداکثر تا دو برابر مجموع حق حضور آنان در جلسات هیات مدیره و پاداش سالیانه آنان.
- ۲-۱-۲- به مدیرعامل و قائم مقام وی، اعضای موظف هیات مدیره و اعضای کمیته‌های اعتباری مذکور در بند ۲-۲-۱ حداکثر تا دو برابر حقوق و مزایای سالیانه آنان.
- ۳-۱-۲- در مورد حسابرسان مستقل و بازرسان قانونی حداکثر دو برابر حق الزحمه سالیانه آنان.
- ۴-۱-۲- تسهیلات اعطائی به اشخاص حقوقی عضو هیات مدیره و اشخاص مندرج در بندهای ۳-۲-۱ و ۴-۲-۱ مشمول ضوابط این ماده نمی‌باشند.
- ۲-۲- حداکثر مجموع تسهیلات اعطائی به ارکان و اشخاص مرتبط به استثنای بندهای ۳-۲-۱ و ۴-۲-۱ معادل ۱٪ سرمایه پایه می‌باشد. اعطای تسهیلات به میزانی بیش از حدود مقرر در این ماده، منوط به ارائه گزارش توجیهی جهت کسب موافقت بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران می‌باشد.
- تبصره ۴: تسهیلاتی که بانک و یا موسسه اعتباری در قالب تسهیلات مسکن، ضروری، اضطراری و موارد مشابه به کلیه کارکنان خود اعطاء می‌نماید، در سقف‌های فوق منظور نمی‌شوند.

ماده ۳-

نرخ سود تسهیلات اعطائی و انواع کارمزدها و سایر شرایط تسهیلات اعطائی به شرح بندهای فوق باید بر طبق تعرفه عمومی معاملات بانک و یا موسسه اعتباری باشد به نحوی که شرایط تسهیلات اعطائی با شرایط اعطاء تسهیلات به سایر مشتریان یکسان باشد، مگر درباره اشخاص حقیقی که به لحاظ مقررات استخدامی و کارمندی بانک و یا موسسه اعتباری مشمول شرایط رجحانی باشند.

ماده ۴- ضرایب

در محاسبه مجموع تسهیلات، مبلغ دارائی‌های بالای خط ترازنامه عیناً منظور خواهد شد و وزن تعهدات زیرخط مشتریان پس از اعمال ضریب تبدیل مندرج در مقررات کفایت سرمایه محاسبه می‌گردد.

ماده ۵- نحوه نظارت داخلی

بانک یا موسسه مالی موظف است با تهیه دستورالعمل داخلی، ضوابط و حدود تعیین شده در این مقررات را تحت نظارت مستمر قرار دهد بطوری که همواره حدود مذکور در ماده ۲ رعایت گردد. بانک و یا موسسه اعتباری موظف است با اتخاذ تدابیر لازم، اطلاعات مربوط به کلیه تسهیلات اعطائی خود به ارکان را به صورت متمرکز ثبت و نگهداری نماید.

ماده ۶- نحوه گزارش دهی

بانک و موسسه مالی موظف است هر سه ماه یکبار اطلاعات مربوط به تسهیلات موضوع این مقررات را براساس فرم پیوست تکمیل و به اداره نظارت بر موقعیت مالی بانکها ارسال نمایند.

ماده ۷- زمان اجراء

این مقررات از تاریخ ۱۳۸۲/۱/۱ لازم‌الاجرا می‌باشد.